tava »Eesti filoloogia ja ajaloo aasta-ülevaate« toimetaja; 1922. a. peale seeria *Folklore Fellows Communications* ja monumentaalse väljaande »Eesti rahvalaulud« toimetaja. — Viibides põgenejana Minskis korjas A. üle 1000 lk. sealsete juutide rahvaluulet. Tartus hakkas ta suure energiaga koguma eesti- ning saksakeelseid lastesalmikuid. Tema kogud kuuluvad suuremate seesuguste hulka. — Üliõpilasena kirjutas A. L. Apuleiuse romaani »Kuldeesel« üle pikema uurimuse, mille eest Kaasani ülikool annetas autorile kuld-auraha. Töö ilmus eriteosena a. 1914 nime all „Романъ Апулея и народная сказка" I, 655 lk. Teose valmiskirjutatud II köide on seni trükkimata. — Järgmised kolm teost kuuluvad ühte seeriasse, käsitledes sama ainet. „Императоръ и Аббатъ, исторія одного народнаго анекдота" I (esineb ühtlasi A.-i doktori-väitekirjana) ilmus eriteosena (520 lk.) a. 1916; teine, 1915. a. käsikirjas valminud köide ei pääsnud sõjaolude pärast trükki. Mõlemate köidete sisu on autor koostanud teoses »Kaiser u. Abt, die Geschichte eines Schwanks«, Helsingi, 1923, FFC 42 (449 lk.). Kolmas sama ainet käsitlev töö »Der Schwank von Kaiser u. Abt bei den Minsker Juden« ilmus väljaandes *Acta et Comm. Univ. Dorp.* 1921, k. I, 4; 39 lk. Peale selle on A. avaldanud hulga vähemaid artikleid saksa, vene, itaalia ja eesti ajakirjades. *M. J. E.*

ANDREAS SUNONIS, Lundi ppiisk., sünd. ca 1167 tuntud Taani riigimehe Suno Ebbesöni pojana; õppis Pariisis skolastilist filosoofiat ja Bolognas ning Oxfordis õigusteadust; olles teotsenud mõne aja diplomaatilisel alal sai ta Roeskilde toompraostiks ja a. 1201 Lundi ppiiskopiks. A. 1204 määrati ta paavsti legaadiks Põhjamail ja võttis osa 1215 lateraankontsiilist. — Juba Knut VI ajal oli A. etendanud politilist osa kuninga kantslerina ning Waldemar II valitsusajal omab ta veel suuremat tähtsust. Näeme, et ta juba varakult oli teadlik Waldemari suurtest plaanidest laiendada oma võimualasid Läänemere-mail ning et ta juba 1206. a. paavstilt õiguse sai Saaremaale piiskoppi määrata. Kui suur osa A.-el kun. ettevõtete planeerimisel ja teostamisel olnud, on raske kindlaks määrata. Kuid on teada, et A. osa võttis 1218. a. Schleswigis peetud suurest koosolekust, kuhu ka piisk. Albert oli ilmunud abi paluma Harju ja Viru eestlaste vastu, kes koos venelastega takistasid Alberti plaanide teostamist. Schleswigis peetud läbirääkimisist puuduvad täpsad teated, kuid arvatavasti on Albert seal, et Taanilt abi saada, Waldemarile annud rohkem lubadusi, kui ta hiljemini tahtis möönda. Seda väidab vähemalt A., kelle sõnad mõnevõrra kaaluvad. Ppiisk. võttis osa Waldemari teekonnast Eestimaale 1219 ning jäeti siia kun. asevalitsejaks ja misjonitöö jätkajaks. Taani poolt vallutatud maa-ala oli alguses väike; selle laiendamist ei tahtnud Albert ega ordumeister enam lubada, tungides ise Järva-, Harju- ja Virumaal ikka kaugemale. A. seletas nüüd, et terve Eestimaa kuningale kuulub Liivi piiskoppide vastavate lubaduste põhjal, ning korraldas kõikjal elanikkude ristimise. Põnevus taani-saksa vahekorras kasvas, mida kaugemale sakslased olid sunnitud taganema, kuni viimati a. 1221 A.-e ja piisk. Alberti vahel leping sõlmiti. Võib arvata, et A. isiklikult on juhtinud seda kristianiseerimist ning politilist vallutamist. Kuid nähtavasti juba suvel 1221 pidi ta Taanisse tagasi pöörduma raske haiguse (pidalitõve) sunnil, kuigi ta alles hiljemini oma ametist Eestimaal vabastati. A. elas siis veel mõned aa. eremiidina Skånes ja suri a. 1228. — A. on omal ajal olnud ka kirjanikuna tuttav, eriti oma sekventside kaudu. Tema suur luuletustekogu *Hexaëmeron* ilmus trükist alles a. 1892.

P. E. Müller, *Vita Andr. Sunonis* (1830); R. Hausmann, Das Ringen der Deutschen u. Dänen um d. Besitz Estlands bis 1227 (1870); Bunge, Herz. Estl.; Fr. Hammerich, En skolastiker og en bibeltheolog for Norden (1865). *A. R. C.*

ANNUSSON, Jüri, eesti haridustegelane, sünd. 29. VI 1884 Pärnu mk. Enge v. Annuse talu peremehe pojana, õppis Tartu ülikooli loodusteaduse-fakulteedis, mille lõpetas keemia alal a. 1910, oli Pärnu Haridusseltsi progümnaasiumi ja 1912—15 Tallinna tütarl. kommertskooli õpetajaks, valiti a. 1915 poegl. kommertskooli direktoriks; oli hiljemini Tallinna koolivalitsuse juhatajaks, kust siirdus riigi kesklaboratooriumi juhataja kohale. Teotseb õppejõuna Tallinna tehnikumis. Tööerakonna esindajana oli A. Tallinna linna-volikogu liikmeks, I Riigikogu liikmeks ja selle hariduskomisjoni esimeheks. A. Piipi valitsuses 1920. a. oktoobrist 1921. a. jaanuarini oli A. haridusministriks. — Eriliselt agarat tegevust on A. avaldanud Eesti kooliuuenduse, õpetajate organiseerimise ja välisharidus-töö alal. 1917. a. revolutsiooni järel, kui Vene võimud takistasid rahvusliku kooli uuenduse elluviimist, tegi A. visalt tööd selleks, et eesti keel tunnustataks eesti koolides õppekeeleks. Ta esines vastavate nõuetega I (1917. a. aprillis) ja II (sama a. augustis) üle-venemaalisel õpetajate kongressil, käis 1917. a. juunis ühes P. Põldi ja E. Petersoniga Vene haridusministri juures, kellele esitati sellekohane märgukiri Eesti Kooliõpetajate Keskliidu, Tallinna Kooliõpetajate Seltsi